

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov. v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne ostra.

EDINOST

Oglas in oznanila se računajo po 8 nov. vsake v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, smrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilnice, reklamacije in inserate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinost je moč.«

Dajte nam, kar nam gre!

II.

(Konec).

Ako torej že pri državnih uradih zapirajo duri jezikovni ravnopravnosti, čemu se nam je nadejati še le pri mestnem magistratu? Ako se niti pri državnih uradih — kjer imajo oblasti vso moč v rokah, da nam pripomorejo do tega, kar nam gre — ne moremo dokopati do svojih narodnih pravic, kako naj si priborimo te pravice pri mestni avtonomni oblasti, kjer gospodujejo elementi, koji nam morajo biti nasprotni do skrajnosti, ako namreč hočejo ostati dosledni in zvesti ónim načelom, ki so tudi iz državno-pravnih vzrokov dijamentralno nasprotni jezikovni ravnopravnosti primorskih Slovencev; ako hočejo pospeševati one dalekosežne in dobroznane načrte, koji stoje kot prva točka na programu italijanskih voditeljev; in ako hočejo slednjič poveljevatí óne „idejale“, ki so kontraktorični nazorom Slovencev o potrebi obstanka avstrijske države, nje bodočem razvoju in o zgodovinski nalogi, koja pripade tej državi izvestno v nadaljni bodočnosti, vzlic vsem oviram in fino proračunjenim spletkam Slovanom nasprotnih narodnosti v državi in izven države.

Pomisliti je tudi, da avtonomnim oblastim vlada nikakor ne more kar ukazovati kar se tiče službenega jezika, ampak morajo prebivalstvo, odnosno korporacije navadno nastopiti še le dolgo pot do upravnega sodišča, ako menijo, da se jim v tem pogledu krivica godí. In po našem menenju je tako prav, kajti čuvati treba avtonomijo občin ne gledé na slučajne lokalne in narodno-politiške odnošaje.

In vendar bi se morala vlada zavzeti za to, da pridemo tržaški Slovenci pri mestni oblasti vsaj do najprimitivnejših pravic, kajti znano jej je dobro, da sestavljajo mestni Slovenci z okoličani vred dobro tretjino prebivalstva mesta tržaškega. Istotako jej je znano, da oko-

ličani, spadajoči v užitninsko érto, nosijo ista bremena, kakor meščani, dočim je okoličanom, živečim izven te érte, ugojeno nositi še večje občinske doličade; in slednjič jej je znano, da so v vrstah mestnih Slovencev zastopani skoro da vsi stanovi človeške družbe: kapitalisti, trgovci, podjetniki, obrtniki, delavci in težaki, da je torej naš življelj prevažen činitelj v našega mesta javnem življenju, pospešujoč prepotreben promet in obče blagostanje. Zaslužil bi torej, da se ozirajo nanj merodavni krogi; in to z ozirom na število slovenskega življa, kakor njega važnost v trgovinskem in socijalnem življenju. (Ozire na mejnarodno politiko, koje politike prevažna točka je uprav mesto tržaško, nočemo za danes naglašati, dasi bi morali zadoščati že ti oziri sami, da se postopa z nami drugače, nego se v resnici godí.)

Iz kratka: Slovenci ne smemo mirovati, dokler si ne priborimo vsaj nekoliko ugleda tudi pri mestni upravi. In da se to zgodi prej ko prej, pripomoči mora tudi vlada; á pripomoči mora na tak način, da se ni za las ne dotakne mestne avtonomije. S tem pa nikakor nismo hoteli reči, da nam bogsigavedi kakó ugaja tržaški mestni statut in da bi si ga želeli za vse večne čase. Za sedaj se pa že moramo gibati v krogu našega statuta, ker nas obstoječe razmere silijo v to. To treba naglašati, da si ne zgradimo pot, ako se nam v bližnji ali daljnji bodočnosti pokaže potreba, postavnim potem delati na to, da se premeni ta statut; ali da govorimo še jasneje: da se premeni razmerje med sedanjo okolico in mestom.

Mi zahtevamo vladine pomoči, da se odpravijo nedostatki v mestni hiši; kakova pa bodi ta pomoč in na kateri način naj deluje, označimo nižje doli.

Preidimo sedaj k drugi točki naših razmotrivanj naše žive rane, našega šolstva. Gorostasna krivica, ki se nam godí, dá se označiti z jednim samim stavkom: v mestu, kjer nas je najmanje 30.000

duš, nam ne privoščijo niti jedne same narodne šole — á pri okoličanskih šolah, kjer je prebivalstvo zdržema slovensko, napravljajo nam italijanske paralelke, ako le nalete na par sporadičnih Italijanov, ki so voljni podpisati dotično prošnjo. A ne gledé na italijanske paralelke, naglašati nam je, da so slovenski razredi tako urejeni, odnosno, da je učni načrt tako določen, da nikakor ne morejo zadoščevati zahtevam dobre narodne šole. O kvalifikaciji nekaterih učiteljev niti nočemo govoriti, ker ne bi hoteli nikogar žaliti. Ti učitelji so le obžalovanja vredni, kajti neprestano visi nad njimi Damokljev meč grozne justifikacije pôtem strogega sodišča, utaborjenega v uredništvu čončastega „Il Piccolo“ (žalostno, ali resnično!). V Trstu so razmere dozorele že tako daleč, da je „Il Piccolo“ najvišja instanca — znan nam je slučaj, da je bil neki učitelj suspendiran zgolj na podlagi jedne notice v „Il Piccolo“ — mestni magistrat, odnosno mestni zbor, pa le izvrševalna oblast. Gola resnica je, da okoličanski učitelj visi nekako med nebom in zemljo in nima na nobeno stran najmanjšega pravnega oporišča za svojo osebno svobodo — ki je prva podlaga trdnim značajem — in za svobodno izvrševanje svojega poklica v oni sméri, kakor zahtevajo prava pedagogična načela in mimo teh tudi zdravi razum.

Ali ne čudimo se tem žalostnim razmeram, vsaj drugače ne more biti, ako pomislimo, da je Trst jedina dežela v državi, ki še nima deželnega šolskega zakona in ga tudi skoro ne dobi, ako vlada ne pokaže zobe, kajti tak šolski zakon, kakoršen bi bil v soglasju z našimi državnimi osnovnimi zakoni, težko da bi kedaj vsprejel sedanji deželni zbor; zakon pa, kakoršen bi ugajal temu deželnemu zboru, težko da bi kedaj dobil cesarsko potrjenje. Kje je torej rešitev iz te zagate? To smo že povedali v prvem članku pod tem naslovom: ako vozla ne moreš razvozlati, pa preseči ga!

vtopu, bil je kaj prijeten. Kralj je pričakoval kake stare sušice, sedaj pa mu stoji nasproti sveža, krepka ženaka.

„Bog z Vami, gospod kralj Veličanstvo!“ reče gospa Lizika, podavši kralju debelo svojo desnico, v katero je tudi on segnil. „Dobrodošli v hiši mojej!“

„Vašo dobrodoščico mi kaj pozno prinesete, ljuba gospa!“

„Boljše pozno, kakor pa nikoli, gospod kralj. Bi li prišla prej notri, ali ne mogla bi prav z ničemur gospodu kralju postreči, kajti zunaj bi ne bilo potem nobenega, kateri bi zvršil moje delo. Ker je pa to sedaj pri kraji, reči morem odkritosrčnim in veselim srcem dobrodošel in gospodu kralju sedaj lahko sama postrežem. Milostljivo Veličanstvo naj sede, in izvoli pokušati delikatne moje ribe — gospod kralj ne dobi v vsem svojem življenju boljših.“ Se silo ga potisne na stol, katerega je Micika pisanim prtom pogrnila. Kralj si je dovolil to ravnanje; gospa zbira največi kos v skledi, katerega mu silo, ko general, kateremu je kralj mignil naj tudi sede, z ostrim glasom zakliče:

„Prej se ne dotaknem jedi, dokler me gospa, ki me je prej tako razžalila, ne prosi odpuščanja.“

Tu pa treba nekoliko pyjasnila, da se prav razumemo. Mi ne mislimo nikakor, da bi se vlada morala poslužiti neparlamentarnih izrednih sredstev, da bi nas presentila s kakim „octroi“. Ne, mi ne bi se mogli spoprijazniti s takim korakom z vladne strani, kajti vsvarila bi nam ž njim nevaren prejudic. In tudi sicer bi kazalo tako postopanje, kakor bi hoteli pri strehi pričeti hišo zidati. Pri koreniki treba nastaviti sekuro, da iztrebimo zlo. Ta korenika pa so naše zavožene socijalne in naravnost smrdljive političke razmere. Te razmere naj nam ozdravi vlada — kar lahko stori, če le hoče —; vse drugo pride potem samo po sebi. V to pa ne treba druzega, nego da si vsvari zares lojalno stranko, — stranko z načaja v. Dokler pa bodo merodajni krogi postavljali v račun kot resnega činitelja sedanje takozvano „konservativce“, naj nikar ne mislijo, da se jim poseredi zboljšati tržaške razmere, ampak hitali bodo od blamaže do blamaže. Se-li vlada ne spominja več dogodkov iz zadnjega deželnozbornskega zasedanja? Predložila je namreč deželnemu zboru načrt šolskega zakona, da se odpravi kričeči nedostatek, pod katerim trpí naše narodno šolstvo. Ali kakova je bila usoda temu zakonskemu načrtu? Dasi ni bil ta načrt tak, da bi bili mogli Slovenci ž njim zadovoljni biti, so vendar molčali naši poslanci na željo, izraženo na odličnem mestu, češ: bolje je, da dobimo zakon kakoršen je, nego nič. Začetkom obravnavanja kazalo je res, da dobi omenjeni načrt večino, ali v odločilnem trenutku pobegnili so nekateri „zmerni“ hrabro iz dvorane — in načrt je bil pokopan. Ta dogodek moral je vlado poučiti, da s takimi kameleoni in omahljivci — politisches Gesindel, rekel nekdo — se ne dá nič doseči. Vlada naj išče torej zaslombe pri zanesljivih, značajnih odkritosrčnih ljudeh, á da dobí take ljudi, treba, da je najprvo sama odkritosrčna. Menda se razumemo.

„Potem bodete še dolgo stradali, gospod general,“ zavrne smeje se, gospa, „nigdar me ne pripravite do tega, da bi Vas odpuščanja prosila, tudi če bi šlo za življenje! Tu bi imel milostljivi gospod kralj več povoda, jeziti se na me, kajti kralj je vendar nekaj druzega, kakor general, mislim jaz, in kralju sem vendar rekla v kuhinjo k meni priti. Vidite gospod general, kralj ni samo več kakor Vi, marveč tisočkrat previdnejši kakor Vi, kajti on ve, da gospa, ki od kritosrčno in naravnost govori, ne žali, in gospod kralj si misli: To ni vendar tako zlo, če mi gospa reče, naj v kuhinjo pridem!“

„Mislite?“ smeje se kralj.
„Seveda! Če pa Vi gospod general menite, da smete z gospemi tako ravnati kakor se svojimi rekruti (novinci), se pa strašno varate; vsaka brani se takim orožjem, kakor ga sploh ima pri roki. Zahvalite Boga, da sem, ko ste me za roko pograbili ter v sobo vleči hoteli, imela samo kuhalnico in ne klešč pri rokah.“

„Kaj? Vi ste jo hoteli se silo pritirati.“ —

„Ah, kaj še! hotel sem gospo le za roko v sobo pripeljati.“

„Da! tu je še vse rudečo in zateklo,“

PODLISTEK.

Gostilničarkina odurnost.

Humoreska (po Gravenreuthu) prosto prevel Rudolf Dolenc.

III.

(Dalje)

„Lizika! v imenu vseh svetnikov te prosim, jenjaj!“ prosi obupajoči soprog.
„Tudi Ti? Ven, tudi s Teboj!“ kriči gospa. „Jaz hočem biti sama, in to tudi vkažem. V petih minutah sem pri kralji, če sam prej k meni ne pride, ter se mu pritožim.“ To izgovorivši, sune oba moža čez prag in zaloputne vrata za njima.

IV.

„Ženska je obsedena!“ kriči general, in hiti v sobo praviti kralju ta dogodjaj. Adjutant smeje se razburjenemu generalu v obraz, kralj pa, da-si tako ponižen in vso zadevo le iz humoristične strani ogledajoč, zdela se mu je vendar malo preveč, da ga gospa k sebi v kuhinjo zahteva. Ko pride pa general pripovedovanjem svojim do kuhalnico in do te posledice, ni se mogel nihče vzdržati smeha, in vladar sam začne se srčno smejati.

„To ni smeha vredno, Veličanstvo!“

gospo je kaznovati,“ reče razžaljeni general.

„Milostljivi gospod kralj!“ prosi sklenenima rokama Micika, katero je to dejanje čudno dirnulo.

„Le tiho, otrok moj!“ tolaži jo kralj, „to ne bo stalo Tvoje matere življenja.“

„Pa v trdnjavo jo bode gospod general zaprl, kaj ne? Oh gospod general, ne storite tega; mati ne mislijo tako zlobno!“

V tem trenutku odpre mali hlapec Ivan vrata ter zija po sobi. Za njim pride velikim krožnikom, na katerim so bili najlepši, zlatorumeni pečeni karpí in ščuke, toli zaželjena gostilničarka, ter postavi prinešeno jed na mizo.

Micika je že prej, kar je bilo mogoče postregla. Gospa Lizika prikaže se snežnobelim predpasnikom, očitoma rokama in zavihanima rokavoma. Da je bila Micika tudi praznično oblečena, omenili smo že; na vrat dela si je tudi srebrno verižico in vse ono žensko lopotičje, kateremu mi možki še imena ne vemo. Klobuk sedel jej je trdno in ravno na kostanjevih lasih, modre oči gledale so jasno in zvestosrčno v svet.

Utis, katerega je napravila gospa pri

Le neradi smo napisali predstoječa razmotrivanja, kajti marsikomu se utegne šudno zdeti, da se obračamo v prvi vrsti do vlade. Ali tu je pomisliti, da so tu v Trstu povsem nenavadni, izjemni odnošaji, ki so po velikem delu le sad nesrečne politike, ki se je vedno tirala v našem mestu! Naši italijanski zagrizenci niso vzraali sami iz sebe, ampak drevo so, ki je pognalo na takozvanih „konservativnih tleh“, oplodovanih po vladi. Kdor pa je zavozil voz iz tiru, ta naj ga zavleče zopet na pravi tir.

Krivic pa, ki se nam dogajajo v narodno-gospodarskem pogledu, omenjamo danes na drugem mestu.

Dajmo slovo — krotkosti!

Glavni uzrok naše bede je naša krotkost!

Kdo ne ve, da krotkega zatira vse?! Ako bi bil slavni Sobieski pokazal svoj junaški ponos, ne, kakor je plemenitemu srcu rodno, marveč, kakor bi bil imponoval svoji germanski okolici, ne bilo bi ga zadelo ono poniževanje od mož, katerim je rešil več še ko življenje, — rešil čast!

Istotako mi!

Vedno smo stali trdno v boji za svojo Avstrijo, slovenske junake poznajo stari vojskovodje kot leve v boji. — Slovan bil je često, ki je otel čast Avstrije in jo rešil pogina — vide Jelačić! — kaj imamo za vse to?

Sumničijo nas!

S potoci prelite krvi, ki je odtekla truplom ljubljenskih sinov naših in očetov, nismo si niti toliko priborili, da bi nam protivniki, ki se štulijo zaščitnike Avstrije, pustili — narodno svobodo, one Avstrije, za katero radi trpimo, za katero prelivamo drago svojo kri, za katero žrtvu-jemo svoje življenje!

To je skrajna surovost in ostudna nehvaležnost, ki je v sramoto našim nasprotnikom.

Toda mislijo si: Slovan je rob, hlapec, delavec, on storiti mora, kar se mu ukaže, njegovo junaštvo je njegova pokorščina in samostojnost je na naši strani; za samostojnost je Slovan premehak, prekrotek, prezabit!

Ali varujte se, da Vas ne vara sodba Vaša o zmožnosti Slovana: kajti ta je sposoben za narodno samostojnost, seveda v okviru države, v kateri živi.

Na noge, vlasti Vi Slovenci, kajti Vi ste oni moj Slovani avstrijskimi,

reče gospa, kazaje svojo okroglo roko. „Takim činom ni zaslužil novih zvezdic, tudi ne novih križcev k tim, ki mu že na prsih bingljajo. Pa pomiriva se, — jaz Vam odpuščam vse Vaše početje z menoj, Vi mi pa odpustite mojo kuhalnico; sedaj pa lepo sedite in pokusite ribe!“ — To izgovorivši potisne tudi generala na odmenjeni mu sedež; svojimi rokami prišla je nehote do dolgih generalovih brk in reče: „Krasne so te brke!“ Tako si je gospa naskokom pridobila srce starega vojaka, kajti brke njegove so njegova šepava stran. Bolj se mu nisi mogel prikupiti, kakor če si mu brke hvalil.

Kuhalnica in opozicija, korporal in preklinjanje, katerimi je danes zašel v tako ožjo dotiko, ga niso več žalile; gostilničarka zdela se mu je naenkrat prijazna, ljubeznjiva in pametna gospa.

Tudi adjutant, po Miciki pregovorjen, sede k mizi; vsem trem je šla jed tako v slast, da se je do vrha napoljenej skledi videlo kmalo dno.

Z nevdrujivo pazljivostjo skrbeli stimate in hči za svoje goste; na strani stoječi gostilničar ni se mogel prečuditi lepemu kretanju soproge in hčere svoje s temi imenitnimi gospodi, kojih navzočnost je njega, moža, popolno ob zavest spravila. (Konec prih.)

katero Vas naziva svet butce, nezavedneže in trpežno-nezavestno ovčico! Hrvatje in Čehi se zavedajo svoje politične važnosti, oni živijo in zahtevajo, a Ti Slovenec, spiš in kimaš, kakor da nimaš v sebi krvi in srca.

Na noge!

Ali bomo mari zaman pisarili po našem časopisju? Čemu nam je potem časopisje? Mari za goli mejsebojni prepir mej uredniki? Mari za ščevanje mej „liberalnimi“ in „klerikalnimi“ strankami?!

Morda pišemo le za kratek čas in se smešimo pred naročniki naših listov?

Za takov trud Vam lepa hvala!

Mesec za mesecom mine in ni ga jednega odmeva, ki bi kazal, da to in to, kar pišemo, ni ostato v narodu brez blagega upliva. Vsi dopisi skoro v denšnjih dneh puhte le sovraštvo mej učiteljem in župnikom, mej dopisnikom tega in dopisnikom onega lista, kakor da bi bilo takovo otročje pričkanje narodnemu napredku v korist, narodu v čast!

Kako pa si zamoremo misliti, da bi naš narod politički napredoval, ako so glasovi o narodni zavesti mase tako redki, kot — bele vrane?

Podatki in poročila o veseljih, plesih in — „dramatičnih“ predstavah tu pa tam po deželi, nam ne zadoščajo nikakor; to niso izjave narodove politične zavesti, — mi pogrešamo veselih poročil, kako je ta in ta občina, ta in ta vas ali trg ali mesto storilo ta ali ta velikanski pojav v politični nalogi svoji! Kako radostno bilo bi čitati verodostojna poročila od koder si bodi že, na primer, da je ta ali ta slovenka občina zavedna svoje visoke in za našo državo velevažne narodne naloge! A tega ne čujemo, kar je žalosten dokaz, da smo v pravi istini zbegane ovčice; — takov narod nam ni političko-junašk zarod, takov narod nam je pravcati politički — omahljivec.

Stara je resnica, da le skupnost naroda privede do zmage, da narodna zavest vesoljne mase je stoprav merodajna za političko bodočnost naroda; dokler narod te svoje važnosti ni zaveden, ne sme se prištevati političkim družinam te ali one države. In ker je to že stara istina, pozivlje pisec teh vrst svoj narod, da se odzove zaporedoma v dopisih, kako napreduje v svoji politični zavesti, kako izvaja velevažno nalogo svojo. — To terjam od vas, gospoda dopisniki, da ponehate odvišno brbljati v veselilni in prepirniki rubriki, marveč da strogo priobčujete podatke, kako se množijo čete narodnih bojnikov okoli našega bojnega prapora in kaj se je v vašem taboru ukrenilo, kar znači, da je v vašem okrožji slednji zemljan zaveden svojega političkega obstanka na zemlji.

Da, to terjam od vas in upam, da drage volje sledite resnemu pozivu!

Nastopili so resni časi za nas Slovence, za nas Slovane avstrijske sploh — da, resnejši, nego si morda misliti zamoremo! Okoli nas, na desno in levo izdajstvo in zlobno iškarijotstvo, a proti nam v nebo vpijoča krivica pri belem dnevu! Pritisk pri naših sosedih Italijanih ob Adriji, pri sosedih Germanih ob severu in pritisk pri Madjarjih na izhodu! A ta pritisek cika na pogin, na razdelitev ljubljene naše Avstrije; ta pritisek išče kotov in mej, kje bi izpodkopal, izpodrinil širno mogočno poslopje naše države in jo raztrgal na kose, odnesivši si slednji svoj plen, baš tako, kakor odnese jata krvoločnih volkov od razkosane žrtve razdeljeni si plen! In kdo naj zabrani, da se ne vresničijo zlobne nakane teh grobokopov?

Mi Slovani!!!

Da, mi avstrijski Slovani moramo to zabraniti, ker nam tako veleva prirojena nam zvestoba in ker vemo pre-dobro, da, ako pogoltnje Avstrijo, pogoltnje gotovo tudi nas.

Oj, le pošiljajti Italija in Germanija svoje agente v našo milo Avstrijo, da rujejo ti plačani težaki, meneči, da se zvi-jačami in surovostmi dosežejo svojo namero; — le repenči se ti, boginja paprike! Ves vaš trud je zaman, čujte, zaman!!

Kajti mi Slovani avstrijski smo oni jekleni jez, ob kateri se razbije in razprši v prah vse vaše izdajsko prizadevanja, ako le hočemo; — mi smo Avstrija!

Je-li treba iskati milejšega, krasnejšega imena za nerusko-slovansko državo, nego je ime Avstrija?

Utisnimo si to ime globoko v srce in skrb, da se ohrani za nas na veke, vzbujajmo našo vest noč in dan!

Čujte naš klic, naš bratski migljaj vsi vi bratji avstrijski Slovani po vrsti, pridružite se nam, stopite z nami v jeden tabor, združite z nami svoj politični načrt, na srečo združene, vsem narodom pravične Avstrije!

Danes že nam je le prejasno, kako boče govorila z nami bodočnost in kdo nam svedoči, da ne pripade baš nam, izključljivo nam samim, naloga odločevati na mejah bodočo usodo Avstrije?

Zatoraj nam ni dremati in govoriti izključljivo o veseljih in plesih, ne prepirati se mejsebojno, ko nam pretijo resnejši, velevažni trenutki! Ne zibljimo se v brezskrbnosti, ako že ta trenutek ni huje, da nas ne zaloti nevarnost nepripravljenosti. Bilo bi morda prepozno!

Bratje! Bodoči, dnevi niso igrača! In v oči gled resnim uram, ki nam bodo ble, imamo uzroka dovolj odložiti konečno svojo slovansko mehkost in krotkost!

Mi nismo več otroci, katerim treba varuha, ampak pokazati moramo svojo zrelost, zrelost za samostojnost, v važnih trenutkih za države usodo — rabimo to zrelost, zdaj je čas! Ne pustimo je trohneti za plotom samostojnosti naše in dvignimo se!

Ako nam kratijo naše pravice, ako nam branijo do razvitka v kulturnem in političnem obziru, ne plašimo se tega. Kdo ve, morda ne morejo drugače, morda ne smejo, morda se jim zdi še — prezgodaj za enakopravnost Slovanov; morda si mislijo: Slovani so krotki in zvesti, oni nam ne otidejo (če ravno ne pomislijo, da je baš potiskanje v kot slovanskega elementa državi v veliko kvar in škodo); morda pak — in kdo zna, ako tudi v tem oziru ne slutimo resnično? — so baš oni činitelji, ki nas zadržujejo v razvitku, sami Avstriji najbolj sovražni.

Poštevajoči vse to ne smemo se niti za trenutek odmekniti od svojega načrta; — časi se bodo spremenili, gospodje pojdejo in izvestno napoči trenotje, ki nas mora najti združene v jedni misli: in to združenje je vesoljna narodna zavest! Brez narodne zavesti v masi ni in ne boče vspeha! Ako nam kratijo pravice, vsaj nam ne morejo braniti razvijati se v zavesti. In to pač ni težko. Naša vesoljna narodna zavest je naša samostojnost! Ako nam ne privoščijo, da čuvamo ljubljeno našo Avstrijo — — čuvajmo jo po sili!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Deželni zbor tržaški bavl se bode v tem zasedanju z nastopnimi predlogami: 1. Računski zaključki deželnega šolskega zaloga za leti 1890 in 1891 in proračun za 1892. 2. Računski zaključki zemljiške odveze. 3. Postavni načrt radi spremembe §. 39 ustave mesta tržaškega. 4. Predlog, da se uložijo peticija za napravo italijanskega vseučilišča v

Trstu. 5. Predlog, tikajoč se postavnega načrta o pristojbinah za ogleda na licu mesta in dovoljevanja za stavbe, kakor tudi za nekatere certifikate in licence, koje podeljuje mestni magistrat. 6. Predlog, da se izvoli poseben odsek 5 članov za železniške zadeve. 7. Predlog, tikajoč se sežiganja mrličev. 8. Poročilo deželnega odbora o postavnem načrtu, tikajočem se šolskega nadzorstva, kateri je vlada predložila v letu 1890. 9. Predlog deželnega odbora k postavnemu načrtu, predloženem po vladi ter tikajočim se varstva tičev koristnih za poljedelstvo.

Deželni zbor Českí. Klub konservativnih veleposotnikov sklenil je nastopno izjavo: „Mi se držimo obvez, koje nam nalaga sprava; ker pa je gotovo, da sedanji deželni zbor odkloni spravo, kar bi pa bilo revarno in škodljivo narodnemu miru, smatramo za svojo patrijotičko dolžnost, delovati v deželnem zboru v tem z misli, da se odlože obravnavanja o spravah predlogih.“

Dne 9. t. m. došla je deželnemu zboru češkemu vladna predloga, tikajoča se sprave, in sicer: narodno opredeljenje štirih sodnih okrajev, prememba deželnega volilnega reda, osnova kurij v deželnem zboru in varstvo šol manjšine v jezikovno mešanih okrajih.

Dne 7. marca preteklo je 25 let, odkar je sedanji ministerski predsednik, excelenca grof Taaffe prvokrat postal minister in sicer kot minister za notranje zadeve v kabinetu Bleustovem. To je bilo v letu 1867. Dne 15. januarja 1870 je izstopil iz ministerstva, a že 12. aprila vstopil je zopet v ministerstvo Potockijevo. Na tem poslednjem mestu je ostal do 7. februarja 1871. s katerim dnem je zasel mesto tiroleškega namestnika. Dne 15. februarja 1879 postal je ministerski predsednik ter voditelj ministerstva za notranje zadeve, kar je še danes.

Vnanje države.

Srbska skupščina je vsprejela z 73 proti 12 glasom popravljeni proračun, ki določa stroške z 60,110,595 frankov in dohodke z 60,135,839 franki. Katič je govoril za proračun, a pop Prokopjević proti, ker je uverjen, da bode primanjkljaja 5—6 milijonov.

Iz Aten javljajo, da bode poslanska zbornica skoro razpuščena. Meletopoulos je imenovan ministrom zunanjih zadev.

Iz Italije prihaja vest, da vlada skoro predloži poslanski zbornici postavni načrt, tikajoč se uporabe klauzule o vinski carini v trgovinski pogodbi z Avstrijo. Koncem seje dne 7. t. m. upražali so tudi poslanci Lazzaro in tovariši, kako misli vlada ukreniti z ozirom na vinsko carino v pogodbi z Avstro-Ogersko. Po takem bodemo skoro videli, koliko veljajo sladka tolažila in gostobesedna zatrdila — češ, da ne bo tako hudo — zagovornikov trgovinske pogodbe s Italijo.

Rumunski parlament otvoril je kralj dne 7. t. m. s posebnim prestolnim govorom. Kralj se nada, da vnanji odnošaji ne bodo motili notranje preosnove ter naglašava velikim veseljem, da vse vlasti izražajo voljo vzdržati mir. Tudi Rumunija se klanja politiki miru in reda. Kralj povdarja posebnim naglasom, da so odnošaji Rumunije do drugih držav povsem prijazni.

D O P I S I.

Izpod Nanosa, 3. marca. [Izv. dopis].

Šegavi pust jo je odbrusil. Za jedno leto smo ga odpravili. Zdaj bo treba začeti zopet resno misliti ter svoje nakane in nazore v dejanjih reševati. Kdo danes ne trdi, da ima lepe misli, plemenite ideje, a kako malo jih je, ki to dejanski uporabljajo. Od misli do dejanja je samo jeden korak, a storiti ga treba. S samimi mislimi, s samimi besedami ni nikomur pomagano. Delo šele pokaže moža.

Dolgo časa so govorili, da bi bilo dobro za hrenoviško županijo, ko bi ustanovila sama za-se podružnico c. kr. kmetijske družbe kranjske. Slednjič je stvar vzel v roke g. Kraigher v Hraščah in koncem leta se je ustanovila nova podružnica. Upamo, da bode pod vodstvom svojega začetnika — sedanjega predsednika — dobro vspevala.

Ker že govorimo o podružnici pribaja nam nehote misel o senošeški podružnici sv. Cirila in Metoda. Kaj pa je s to? Nekdaj bujno se razvijajoča vejica mogočne in prekorigne šolske družbe morda usahne? Spominjam se časov, ko je bil podružnici blagajnik g. S. Tedaj je štela okoli sto udov. Marljivi, da, neutrudni gospod je moral vsled sovražne sape odložiti blagajniški posel, in podružnica je začela hirati. To ni prav. Saj vendar tako radi bijemo ob svoja „rodoljubna“ in „domoljubna“ prsa, a prazne besede še ne zberemo podružničnih prispevkov, niti je odpošljejo glavnemu vodstvu v Ljubljano.

Ukrenilo se je pri nas že mnogo, da se osnuje v hrenoviški županiji prstovoljno gasilno društvo. Županstvo je baje že nakupilo potrebne brizgalnice. Kedaj se društvo do cela ustanovi, ne vemo. Naj bo že kakor koli, nekaj se je storilo. Bog nas čuvaj požara! Ako rdeči petelin le skoči na streho, tedaj bodo brizgalnice opravljale svoj posel, naj se gasilno društvo osnuje ali pa ne.

V nedeljo 28. svečana je bila pri Dilcah volitev župana za veliko občino hrenoviško. Izvoljen je zopet prejšnji g. župan. Nadejamo se, da kmalu dožene stvar o gasilnem društvu.

Pust nam ni prinesel nič posebnega, če že ne počevamo novega snega, ki se pa zelo kesa in solzi, da je prišel na zemljo. Nadležnega gosta tako nikjer ne marajo. Brezozirna narava pa — ne odlašajoč koraka od misli do dejanja, proganja ga dosledno.

Kmalu zatrobi sv. Gregorij korenincam, zatrobi tudi pomladi.

Različne vesti.

Njeno Veličanstvo presvetla cesarica došla je v Miramar dne 6. t. m. ob 11. uri predpoludne.

Osebnost. Advokatski kandidat, gosp. dr. Matej Pretnar, podpredsednik „Del. podp. društva“ in „Tržaški posojilnici in hranilnici“, napravil je te dni pri tukajšnjem nadsodiški advokatski izpit odličnim vspehom. Mi le želimo, da odpre novi advokat svojo pisarno v Trstu, kjer bi lahko veliko koristil naši stvari kot pravnik in narodnjak.

Glejte, kaj delate! Pod tem naslovom priobčili smo dne 4. aprila 1891. uvoden članek, v kojem je bilo čitati nastopne stavke:

„Škoda pa, koja nam donaša vihrajoči domači prepir, ne tiči nikakor v nevarnosti, da bi nemškutarska stranka zopet došla do izključljive nekdanje oblasti, pač pa v tem, da nas politično demoralizuje in korumpuje. Res je to, da je nemškutarska stranka čisto onemogla, zato smo jej tudi nadéli jedino primeren naslov: klika; toda menenje naše je, da klika ta nima nikake pravice, da bi v nas igrala kakoršano-koli ulogo. Osebito pogibeljno bi pa bilo, ako bi si prilastila usodopolno ulogo „jezička na tehtnici“. To ulogo pa je začela istinito igrati povodom zadnjih volitev, kar je „Slovenski Narod“ sam izrecno in opeotovano konstatoval. . . . .“ In menite res, da bi se ošabna in domišljava ta klika res zadovoljila z ulogo „als dienendes Glied“ katerikoli stranki? Menite res, da klika ta — ako bi se ponižala do toli skromne in maločasne uloge — ne bi zahtevala primerne plačila? Plačilo to pa pride izvestno na račun naših načel, našega narodnega ugleda, naše odloč-

nosti in naše značajnosti. In ker smo uverjeni, da bi kupčija, zapričeta z nemškutariji, donesla vsaki narodni stranki — naj je že konservativna ali „liberalna“ — le izdatno izgubo, obrnili smo se do dotične ljubljanske gospóde z iskreno prošnjo, da se zavé početja svojega, dokler je še čas za to in da krene s poti, koja je izvestno ne dovede do slave in zaželjenega cilja. . . . .“

„Na Kranjskem se jim je namera izborna posrečila: tam nismo več odločni in nismo več — jedini. Schaffer in drugovi poznajo dobro ta tajno delujoči mehanizem in okristujejo se kolikor le moči: ako je tudi res, da gospóda ta ne pride več do formalnega gospodarstva, toda faktično vender-le ovira narodni naš napredek.“

S tem člankom smo slabo naleteli tako v tem, kakor v onem ljubljanskem taborju: nekako rogali so se nam. Ni še preteklo leto dni in kaj čitamo v „Novicah“? Čujte:

„Pri sedanji razcepljenosti pa tudi nemška klika močno vpliva pri nas in v marsičem odločuje. Javno se že govori, da pride v deželni odbor namesto gosp. Detela tisti poslanec, kateremu bodo dali Nemci glasove, da tako dobimo slovenskega deželnega odbornika od nemške milosti. Da taki mož, naj bode še tako odločen narodnjak, ne bode mogel z vso odločnostjo postopati proti pretiranim nemškim zahtevam, je naravno. Mi sicer danes še ne vemo, kdo se bode pogajal vse za odborništvo, pa tudi ne vemo, bode li konservativec ali naprednjak z nemško pomočjo prišel v deželni odbor, ker Nemci podpirajo sedaj edno, sedaj drugo slovensko stranko, da se tako katera preveč ne opomore.“ In potem: „Dobro naj obe stranki premislita, da z razporom delata le za nemški liberalizem. Če se sedaj sad tega postopanja še tako jasno ne kaže, pa se bode pokazal v bodoče.“

Sedaj pa primerjaj svet takratne naše trditve se najnovejšimi izjavami „Novic“ ter sodi, smo-li res takrat pisali toli brezmiselnosti in niso-li bile naše slutnje vsaj kolikor toliko osnovane?

Sicer pa je dotični članek v „Novicah“ velike načelne važnosti za nas Slovence in se nam bode vsakako še baviti z njim.

Posojila banke „Slavije“. V predzadnji številki smo naznanili, da je omenjena banka po priporočilu nje generalnaga zastopnika v Ljubljani, g. Ivana Hribarja, odločila priteči na pomoč onim kmetom po Istri, ki so zadolženi pri italijanski gospódi in koje najbolj love in jim žugajo povodom vsake volitve. Danes javljamo nadalje, da je upravni svet na predlog g. Hribarja imenoval svojimi pravnimi zastopniki: g. dr. Matka Laginjo v Pulji; g. dra. Antona Dukića v Pazinu; g. dra. Mate Trinajstića v Buzetu in g. dra. Gustava Gregorina v Trstu. Kdor bi torej želel posojila na svoja posestva, obrne naj se do jednega imenovanih gospodov odvetnikov, koji bodo prošnje odpošiljali banki. Vsakdo naj si najprvo preskrbi izpis iz zemljišnih knjig, iz kojega se da razvideti, koliko da poseduje, koliko je že dolžan in koliko se mu more posoditi. Do gg. duhovnikov, učiteljev in drugih inteligentnih rodoljubov obračamo se s prošnjo, da gredo ubogemu seljaku na roko z dobrimi sveti, kajti, ako smo ga rešili iz oduške roke, storili smo ga neodvisnega in svobodnega državljana.

Deželni zbor isterski. Pri otvorilni seji pozdravil je deželni glavar v pičlem številu došle poslance seveda le v italijanskem jeziku, dočim je zastopnik vlade, namestniški svetnik vitez Elluscheg spregovoril par besedi tudi hrvatski. V drugi seji konstituirali so se finančni, šolski in politično-gospodarski odsek in je italijanska večina povsem izključila slovansko manjšino. To je pač najjednostavnejše sredstvo, iznebiti se strogo, a pravične kritike. Libe-

ralizem italijanske gospóde je zares vsega občudovanja vreden.

Tržaška „Società Agraria“, po naše: „kmetijska družba“, imela je v nedeljo svoj občni zbor, katerega se je udeležilo kakih dvajset mestnih gospodov. Kako grozno važna obravnavanja je bilo čuti pri tem občnem zboru sledi že iz tega, da so vsi tržaški listi ta občni zbor odpravili s par vrsticami. V novi odbor so bili izvoljeni nastopni gospodje: Predsednik: B. dr. Biasoletto, odborniki: Emilio conte Alberti nobile de Poja, Giuseppe cav. Burgstaller nobile de Bidischini, Alessandro Cesare, Ernesto Camus, Francesco de Colombicchio, Spiridione comm. Clesovich, Carlo dr. Machlig, Leopoldo Mauroner, Alessandro Schröder jun., Apolfo profesor Stossich, Raimondo Tominz, Augusto Valerio, Augusto prof. Vierthaler, Gustavo Wranitzky.

Nekako tožno nam je pri sreci, kadar koli se spomnimo te nesrečne „kmetijske družbe“, ki nima nijednega resničnega kmeta mej svojimi člani. Tudi obstanek take kmetijske družbe kaže nam naše razmere v najneugodnejši luči, kajti nezmisel je kmetijska družba brez kmetovalcev in nezmisel kmetijsk list, kojega ne čita nijeden kmet. Kaj čita: niti po obliki ne pozna tega lista nijeden okoličan, kakor ga ne poznamo tudi mi. Škoda za subvencije, koje dobiva taka družba od vlade; škoda za denar, ki se troši za tak list. Kmetijska družba morala bi vender v prvi vrsti služiti le okoličanom, kajti le-ti jedini bavijo se s poljedelstvom. In koliko bi lahko koristila taka družba, da je taka, kakoršna bi morala biti! Taka pa, kakoršna je, je povsem nepotrebna. Ubogi okoličan! Le malo ped zemlje ima v svoji lasti, a mesto da bi ga učili, umnim obdelovanjem izkoristovati vsaj to ped, pa so mu vstvarili kmetijsko družbo, do katere nima pristopa že zaradi tega, ker niti ne razume onih, ki gospodujejo v njej. Kmetijska družba brez kmetovalcev in samimi gospodi, (glej novi odbor!) to je pač najbritkejša ironija. Sicer bi se pa dali pereče ironizovati vsi naši tržaški odnošaji.

Okoličani, pomagajte si vender sami, ako vam že nikdo drugi pomagati neče! Brezbriznost vaša glede na prepotrebni napredek v kmetijstvu nikakor ni na svojem mestu in je le vam samim v veliko kvar. Na noge torej in ustvarimo si svojo kmetijsko družbo!

Tržaški mestni svet ima jutri ob 7. uri zvečer svojo sejo. Mej različnimi drugimi zadevami je tudi na dnevnem redu predlog šolskega odseka k naredbi tukajšnjega namestništva, zahtevajoči, da se zastopniki občine udeleže komisijonalnih obravnave o peticiji radi osnove slovenske narodne šole v mestu. Seja bode vsakako zopet zelo burna, kajti gospóda nočejo niti čuti o pravicah slovenskega prebivalstva.

Družbi sv. Cirila in Metoda je podaril ud njega vodstva, pred. gosp. kan. Andrej Zamejje, našim šolskim potrebam nenaavadno umesten dar, namreč 14 Vrtčevih letnikov, posamična vezka od l. 1873. in 1878., pa letnike od 1880. do 1891. leta, s pripomnjo, „naj je upravništvo po svoji dobri volji podari podružnicam;“ č. g. Ivana Cotelj, župnik v Kanfanari v Istri, pa nam je v isti namen poslal do sedaj najobilnejšo zbirko knjig družbe sv. Muhora, 10 kil je bil težak zaboj. — Naša najmlajša, druga ženska podružnica na zelenem Štirkem v prijaznem Ormoži nas je že razveselila s 100 gld., kar je lepa priča požrtvovalnosti vrlih tamošnjih rodoljubkinj. — Tudi domači narodni zavodi se nas dobrotno spominjajo. „Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice“ in pa ona na Vrhniki sta nam poslale po 20 gld., „Notranjska posojilnica“ v Postojini 10 gld., „okrajna posojilnica“ v Kamniku pa 5 gold. — Slavno okrajno sodišče v Zatičini nam je naznanilo, da je Jože Podražaj iz Vrhpolja plačnik onih 5 gld., ki

nam jih je vsled svoje zadnje volje zapustila Marija Hribar iz Artizjevsi. — Drugi neimenovanec iz Istre nam je naklonil 5 gld., vrli domorodec, gosp. E. Pegan, nam nabral v veseli družbi v Vipavi 2 gld. 36 kr. in slavno „bralno društvo“ v Nabrežini je pri banketu 1. t. m. zložilo za družbo 2 gld. 20 kr. — Za vse te darove iz raznih slovenskih pokrajin, ki pridajo o požrtvovalnem tekmovanji posameznikov ter sl. društev v korist slovenskega šolstva, izreka prisrčno zahvalo **Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.**

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je v proslavo veselega dogodka v družini 10 gld.; I. M. iz Dalmacije je doposlal 1 gld.; skromni kvartet v Barkovljah nabral 50 kr.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti daroval je poznani dobrotnik gospod Franjo Dolenc v nedeljo 6. t. m. pri občnem zboru „Rojanskega konsumnega in posojilnega društva“ 1 gld. 94 nvč. — V pondeljek 7. t. m. ob priliki I. odborove seje istega društva pa je daroval omenjeni gospod 5 gld. v enak namen.

Obširneje poročilo o občnem zboru „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, kateri se je vršil v nedeljo 6. t. m., prinesemo v prihodnji številki.

Od sv. Ivana sq nam piše: Pri veselici dne 28. februarja darovali so: g. I. Turk 2 gld., č. g. I. Treven župnik 1 gld., ter več gg. po 50 kr., za kar jim izreka odbor „Bralnega društva“ srčno zahvalo.

Bralno društvo pri sv. Ivanu v Trstu vabi vse gg. člane k drugemu občnemu zboru, kateri bode v oedeljo dne 23. t. m. v lastnih prostorih h. št. 332. točno ob 4. uri pop. se sledečim vaporedom: 1. Nagovor predsednika, 2. Poročilo tajnika, 3. Poročilo blagajnika, 4. Posamezni predlogi in nasveti, 5. Volitev novega odbora. **ODBOR.**

Iz sv. Križa prejeli smo poročilo, da so se tam prav dobro zabavali v tem pustu, na čemur gre hvala vsej mladini, posebej pa še malemu pevskemu zboru, ki je kaj lepo prepeval narodne pesmi. Vso hvalo zasluži Janez Hmelak, ki je izuril pevce.

Redni občni zbor „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ vršil se je v nedeljo, dne 6. t. m. v navzočnosti sklepčnega števila članov. Predsednik, gosp. A. Kalan, odprl je zborovanje predstavivši kot vladnega zastopnika bl. g. Ivana Šorlija in priporočil pričujočim, da obravnavajo trezno, mirno in vestno. Iz prečitanega poročila o delovanju društvenih organov v pretečenem letu posnemamo, da je društvo imelo do 31. decembra 1891. leta 137 bolnikov v podpori (brez ambulantnih) in izplačalo gld. 1758.26 podpore, gld. 55.20 bolnišnine, gld. 70.40 porodnine, gld. 55. — pogrebne, gld. 289.92 za sama zdravila in 245.79 za zdravnike — in prikazuje letošnja bilanca prebitok v denarju gld. 97.15 in pri splošnem premoženju pa dobiček od gld. 80.46, kar je gotovo lep uspeh. Največ slučajev boleznij je prouzročevala nesrečna „influenca“, katera ni prizanašala tudi temu društvu.

Pretečenega leta bilo je 328 skupnih članov; od teh so 3 umrli, brisano jih je 61, tako da jih je ostalo koncem leta 264 članov. Po novem letu pristopilo jih je 49, torej vsih članov skupaj je 313. Obdrževalo se je v teku leta 30 sej — in dva občna zbora in sicer jeden redni drugi izredni. Pri poslednjemu razpravljalo se je o popravkih in dodajkih k društvenim pravilom, vsled katerih se je znižala tednina od 35, odnosno 30 na 25 nvč. za vse moške člane brez razločka na njih dōbo in za ženske pa se je vsled priporočila vis. c. kr. ministerstva za notranje stvari z ozirom na društveno premoženje ustanovilo tednino na 18 nov. in zvišalo dnevno podporo od 50 na 60 nvč. Z 1. aprilom 1891. prevzel je službo zdravnika pri društvu gosp. dr. M. Lukšič-Nižetič, namesto g. dr. A. Turka, kateri se je društvu kot

zdravnik odpovedal. Zdravil se je iz spanja društveni bralni oddelak, izdelal za isti v smislu društvenih pravil posebni notranji red in določili v pomoč oskrbovanja časopisov razredni mesečni prinosi. Bralnih članov — neodvisnih od podpornega oddelka — je že čez 30. Društvena knjižnica šteje nad 300 zvezkov razne vsebine. 172 članov prečitalo je 276 zvezkov. Več knjig je društvo dobilo v dar in nekaj pa jih samo nakupilo. V bralni sobi bili so skozi vse leto čitalcem na razpolago raznovrstni slovenski in slovanski časopisi, na katere je društvo bilo deloma naročeno in deloma pa jih je po prijaznosti dobivalo brezplačno.

(Konec prih.)

Iz Barke se nam piše: Letos smo pusta pri nas prav klaverno praznovali; posebno nam ni ugajalo, da je šolska mladina letala okoli vsa osemljena. Treba bi bilo, da se mladina bolje nadzira. Tudi vinski pustni bratje so nas malo preveč nadlegovali. Na pepelnico sredo pokrali so nepoznani uzmoviči našemu g. županu 1 petelina se 6 kokoši vred.

„Kmetovalca“ št. 4. ima naslednjo vsebino: Pomoranska gos. Kakšno goveje pleme želite. Semenski krompir. Okrepiljenje opešanih panjev. Živina v hlevu. Zakoni, ukazi in naredbe. Razne reči. Vprašanja in odgovori. Gospodarske novice. Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. Tržne cene. Inserati.

Gg. pevci!

Odbor „Slovenskega pevskega društva“ naznanja, da so se pričele redne vaje in se vrše vsak torek in petek od 8. do 10. ure zvečer.

Na zdravje!

Vabilo.

Podpisani uljudno vabi vse društvene in društvenice k posvetovanju glede volitve novega odbora pri prihodnjem občnem zboru „Delalskega podp. društva“. Posvetovanje je v nedeljo dne 13. t. m. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

IVAN HVAŠTJA,
načelnik nadzornikov.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo poreclanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskarice. Cl.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Bolladonna“, nom „Bolladonna“, poleg kavarnarje „Fabris“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizo tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilni obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Cl.

Gostilna „Alla Croce di Malta“ Via Valdirivo št. 19 (poleg Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškim Slovencem in na deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosi gostilničar Ivan Sireca. Cl.

Gostilna Antona Mauriča Via Chiozza št. 25, blizo gledališča „Politeama“ je v predpustni dobi odprta ob veseljih do pozno v noč. Priporoča se slavnemu občinstvu za obilni obisk. Izvrstno vino, posebno dobra kuhinja. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Umek, čevljarjski mojster, Via Rotonda št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko spadajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene. 60--16

Anton Vrabc, trgovina z stekleno lončenino in lesenino itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškim in vnanjim Slovencem. Cl.

Franjo Delak Piazzetta Cordarioli št. 3 blizo novega trga, prodaja izvrstne jestvine: kavo, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moke itd. po najnižjih cenah. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opremo mleko po 12 kr. liter neposredno iz št. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Isti je odprl tudi podružnico v ulici S. Sebastiano blizo solnega trga. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debele v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19, priporoča slav. občinstvu vsake vrste moko, otrobov, turšice, ovsu in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia. Prodaja domače kranjske brinovce po 1 gl. 80 kr. boteljko, dalmatinsko tropinjsko žganje po 1 gl. 10 kr. liter. Cl.

Anton Krajcer, Piazza Barriera vecchia, chia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu. Cl.

Anton Ščuka Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške obleke po najnovejšem kroju. V njega delavnici vsprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koji se izdeluje lično in po najugodnejših cenah. Cl.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralski prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg kašlja velja 30 novč. 16—100

V št. Petru

na Notranjskem

bodemo imeli štiri letne semnje in sicer: 17. marca, 17. julija, 9. avgusta, 6. oktobra. Priporočamo se za obilen obisk.

FRAN GRŽINA,

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

Hiša

v Buzetu z dvema nadstropji, poleg z lepo gredo (vrto) in z vodnjakom v hiši, tik c. k. uradnij in cerkve, se proda po nizki ceni. Več se izve pri lastniku Luku Zorcu na Rakeku. 2—2

ŠOLA

za popolno izvežbanje v krojnem risanju, prikrojevanji ter šivanji oblek in perila po dunajskem načinu: Piazza nuova št. 2 I, III.

500 goldinarjev

dobi vsak bolnik na pljučah, koji nebi našel gotove pomoči v porabi maltoznega izdelka. Kašelj, hripavost, naduha, katar na pljučah in v sapniku, izmečki itd. prenehajo že v malo dneh; na stotine je rabilo že ta izdelek z vapehum. Maltoza ni tajno sredstvo, ampak prireja se po vplivanju slada na turšico. Na ogled so pričevala najvišjih avtoritet. Cena: 3 steklenice z zabojm gold. 3, 6 steklenice gold. 5, 12 steklenice gold. 9.

Albert Zenkner 2—6

Isnajditelj maltoznih preparatov, Berlin (26).

Marija vdov. Juliany

V TRSTU

razpošiljalnica v poštnih zavrtkih po 5 kil. priporoča se sl. občinstvu zagotavljajoč odpošiljati izbrano blago, kakor pomaranče, limone, mandarine, fige (smokve), suho grozdje in vsakovrstno suho sadje iz istoka, kavo čaj, delikatese itd. kakor tudi listje iz lovorja „thuje“ itd. — Vse 13—12 po najnižjih dnevnih cenah.

Griena bol kašalj, hrepučavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

moğu se u kratko vrijeme izliečiti rabljenjem

NADARENH 1—8

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prehdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hrepučavice i grielnih zapalah nestaje kao za čudo nzmimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima natisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 22—52

Riunione Adriatica di Sicurtà

24—5 Zavaruje proti požarom, provozu po suhem rekah in na morju, proti toči, na živenje v svih kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1890.

Gravnica društva	gl. 4,000,000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	10,754,806 91
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1,612,910 22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	33,594 10
Rezerva zavarovanja proti toči	200 000—
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A)	163,786 21
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B)	137,573 85
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	250,000—
Občna rezerva dobičkov	1,127,605 98

Urad ravnateljstva: Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši)

Naznanilo!

Podpisani čuti se dolžan javiti, da kakor prejnja, tako se tudi letos v Bosni Hercegovini proti sredi februarja začno dela pri Železnih cestah, ki se bodo najbolj razvila v mesecu marcu.

Da bi delalci, ki so tja dol namenjeni, ne zgubljali v Trstu časa (čakajoči odhod parnikov trošeč denar po nepotrebnem, kakaj hrana in stanovanje sta draga) vsejam si naznanjati, da bodo brzi L'oydovi parniki ki plujejo mej Trstom-Metkovičem, v 36 urah od danas na prej odhajali vsako nedeljo in četrtek ob 7 urah zjutraj.

Brnsko mlekarstvo v Brnu.

Dober, zdrel sir-opečnjak (Ziegelkäse) komad 20 kr. 1—10
Dober, zdrel švicarski sir, kilo 40 kr. Sir za desert, kilo 1 gl.
Razpošilja se po deželi točno in po poštnem povzetju. — Prekupei dobe rabat.

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 noč. do vsacega zneska vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%
Plačuje vsak dan od 9—12 ure opoldne. Zneske do 100 gl. prej. zneske preko 100 do 1000 gl. mora se odpovedati 3 dni, zneske preko 1000 gl. pa 5 dnij prej.
Zakomptuje menjice domicilirane na tržaškem trgu po 4%
Posojuje na državne papirje avstro-ograde do 1000 gl. po 5%
višje zneske od 1000 do 5000 gl. v večje svote po 4 1/2%
Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.
TRST, 9. januarja 1892. 5—24

Tvari za odjela.

Peruvion i dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme; te za veterane, vatrogasce, sokolaše, livrè; sukno za biljard i igranje stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere, plaid za putnike od 4—14 itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunenene suknene tvari nipošto jeftine cunje, štoto ih posvud nudjaju, to jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna na kontinentu.

U mojem stalnom skladištu u vrednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnicij jest pojmljivo, da preostano mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi uz koju stotinu naručaba uzorak u kratko ništa preostalo, te je ono usljed toga prava sileparija, kad tvrdo sa suknom objelodanjaju uzorke odrezaka i ostataka, te su u takovih slučajevih odrezci nzoraka od zastarelih težko prodajućih se komada, koji nisu vredni nit trećinu navadne kupovne cene.

O d r e z a c i, koji se nedopadaju, zamjenjaju se il se povratu n o v a c. Kod naručbe treba navesti boju, daljinu i cianu.

Posiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24—1 preko 10 for. franko. 2—24
Dopisuje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i franczskom jeziku.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravoga naravnega, priporočam to že skušano specialitetu. Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gl. 50 kr. Recept priloži se gratis. Jamčim najbolji vspoh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, nezakusni okus in se dobiva le pri meni. Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) vateviš pouk o uporabljanju.

Razun teh specialitet ponujam vsakovrstno esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likërov itd. najbolje in nenadkriljivo kakovosti. Recept prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik in PRAG. 27—50
Iščejo se solidni zastopniki.

Carlo Pirelli

mejnarodni agent in speditour

TRST in REKA.

Opomba. Kdor se obrne do podredjencev naše agencije, zadostuje, da povpraša vsako uniformovano osebo, katera mu bude povedala.

Tiskarna Dolenc v Trstu.